

Европа има нужда от своите библиотеки: наследство и знание за по-силен Европейски съюз

Европа се намира на исторически кръстопът. Много от нейните граждани се чувстват несигурни за бъдещето си и знаят малко за своето минало. Много остават встрани от икономическите и технологичните промени. За да превъзмогне това, Европа трябва да черпи сили от наследството си и да извлече ползи от своето разнообразие. Нейният потенциал от идеи и таланти трябва да работи в полза на всички, като никой не трябва да бъде забравен. Библиотеките могат да помогнат в този процес.

Европейската година на културното наследство предлага уникална възможност да отдадем дължимото на идеите и знанията, които ни изграждат. Библиотеките са пазители на документалното наследство на Европа, от най-старата европейска книга – евангелие от VII век, която се намира в Британската библиотека – до най-новите уебсайтове. Те са гарант за достъпа до това наследство. Чрез дигиталните библиотеки, достъпни в интернет, е възможно, където и да се намираме, да имаме достъп до това наследство в помощ на образованието и развитието, или просто за удоволствие.

Европейските правителства и институции трябва да включат културата в следващата Многогодишна финансова рамка, като по този начин гарантират, че опазването и популяризирането на документалното културно наследство в аналогов и цифров формат ще бъде подкрепено в необходимата степен чрез бюджета и законодателството на всяка страна.

Значението на достъпа до информация за научни изследвания, развитие, здраве и благополучие се оценява високо от обществото. Този достъп подкрепя прозрачността, вземането на решения и иновациите. Но за да може информацията да бъде обединяваща, а не разединяваща сила, тя трябва да бъде достъпна за всички.

Предстои прилагането на Договора от Маракеш в Европа. Това ще сложи край на пазарните механизми, заради които хората със зрителни увреждания могат да ползват само част от публикуваните творби. Но има и други негативни пазарни механизми. Такива, ограничаващи достъпа до творби, които не се предлагат на пазара. Такива, които правят извличането на текст и данни от законно достъпни произведения възможно само за най-богатите. Такива, които подлагат на лицензиране некомерсиалната употреба на части от творби в процеса на преподаване. Такива, които ограничават заемането на електронни материали, поради нежелание за иновации. Такива, които биха довели до закриване на архивите с отворен достъп, задължавайки ги да спазват правилата за най-големите интернет платформи.

Европа трябва да извърши адекватна на съвременното развитие реформа в авторското право, която подкрепя учещите, създателите и иноваторите на бъдещето, а не негативните пазарни механизми от миналото. Тя трябва да насърчава иновативни, насочени към общностите библиотечни услуги, които дават възможност на всички да се възползват от достъпа до информация.

Едновременно с възможността за достъп до информация трябва да бъде осигурена и възможност за използването ѝ. Ученето не спира със завършване на формалното образование и уменията интернет да се ползва умело и критично не може да бъде достъпно само за някои. От това зависи както личностното развитие, така и демократичното участие.

Библиотекарите, като професионалисти в областта на информацията, са доверени и квалифицирани обучители, осъзнали отговорността да служат на своите общности. Всяка година те помагат на милиони нуждаещи се, реализирайки силата на информацията в тяхна полза – да си намерят работа, да развият умения, и да са обществено ангажирани. Те са жизнено важен елемент от всяка добре разработена стратегия за учене през целия живот.

Европа трябва да оцени потенциала на библиотеките като обучителни центрове за умения, особено в областта на цифровата, медийната и информационната грамотност и да осигури тяхното пълноценно и ефективно участие в европейските инициативи за социално и регионално развитие.

София, България, 26 февруари 2018 г.

EBLIDA е Европейското бюро на библиотечните, информационните и документационните асоциации, независима организация на библиотечните, информационните и архивните асоциации в Европа.

IFLA е Международната федерация на библиотечните асоциации и институции. С 1400 членуващи организации от 145 държави, тя е гласът на библиотечната и информационна професия по света.

Българската библиотечно-информационна асоциация е неправителствена организация на библиотечните и информационните специалисти.